

รัฐพล กรธีระธาดา 2551: การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเมืองนครชัยศรี พ.ศ. 2439-2469
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล, อ.ม. 262 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเข้าใจภูมิหลังและศึกษานโยบายทางเศรษฐกิจ การเมืองของรัฐบาล
ที่มีต่อเมืองนครชัยศรีในช่วง พ.ศ.2439 – 2469 เพื่อเข้าใจผลกระทบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
ของเมืองนครชัยศรี โดยผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเมืองนครชัยศรีนั้นมีปัจจัย
สำคัญมาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเมืองนครชัยศรี สืบเนื่องมาจากผลของสนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ.2398 และ
สนธิสัญญารับประกันผลประโยชน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีนในภาคกลางของประเทศไทยระหว่างอังกฤษกับ
ฝรั่งเศส ใน พ.ศ.2439 ส่งผลให้เมืองนครชัยศรีดำรงสถานภาพเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศที่มีการ
ขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมาก

จากผลสืบเนื่องของการเติบโตของตลาดการค้าข้าวภายในประเทศระหว่าง พ.ศ.2439-2453 ภาครัฐได้
พยายามใช้นโยบายทางเศรษฐกิจกับนครชัยศรีหลายด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านภาษีอากร และ ด้าน
โครงสร้างพื้นฐาน โดยใช้นโยบายเหล่านี้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับเมืองนครชัยศรี
อย่างต่อเนื่องในสมัยรัชกาลที่ 5 ขณะเดียวกันเมืองนครชัยศรีเริ่มเข้าสู่กระบวนการปฏิรูประบบราชการในรูปแบบ
มณฑลเทศาภิบาลในปีพ.ศ.2438 ภาครัฐจึงใช้นโยบายภาษีในการควบคุมภาคธุรกิจที่สำคัญเพื่อมิให้รายได้เข้าสู่
รัฐตกต่ำลง โดยใช้นโยบายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งการทำนุบำรุงคลองเพื่อขยาย
พื้นที่นา และการสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ระหว่างพ.ศ.2439-2453 ยังผลให้เมืองนครชัยศรีมีการขยายตัว
ด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องทั้งด้านผลผลิตและการค้า

จนกระทั่งในเวลาต่อมาระหว่าง พ.ศ.2453-2469 แนวทางการพัฒนาพื้นที่นาโดยการบำรุงคลองเริ่ม
สิ้นสุดลง มีการโยกย้ายศูนย์ราชการจากเมืองนครชัยศรีไปสู่อำเภอบางแพ ในช่วงระหว่างพ.ศ.2453-2460
ยังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจบ่อยครั้ง ดังนั้นวิธีแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจก็คือ การเพิ่มภาษี ควบคู่กับการเลิกภาษี
การพนัน และตัดลดด้านการทำนุบำรุงแหล่งน้ำ ผลสรุปจึงพบว่าแนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจตั้งแต่ พ.ศ.
2439-2453 และพ.ศ.2453-2469 มีแนวทางการพัฒนาแตกต่างกัน ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจไม่
ต่อเนื่อง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรในหลายด้านยังรอคอยการช่วยเหลือจากภาครัฐอยู่เสมอ

รัฐพล กรธีระธาดา
ลายมือชื่อนิติ

พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

20 / 03 / 51

Ratthapon Gorteratada 2008: The Economic Changes in Nakhon Chaisi, A.D. 1896-1926.
Master of Arts (History), Major Field: History, Department of History. Thesis Advisor:
Associate Professor Puangphet Suratanakavikul, M.A. 262 pages.

This research had the purpose to understand the background and to study about the government's economic and political policy towards Nakhon Chaisi City from 1896-1926 in order to understand the effects of its economic and social changes. The research result found that the causes of the economic change came from Nakhon Chaisi City's economic basis causing from the result of Bowring Treaty in 1855 and the treaty of guarantee the interests of Tha Chin River Basin in the central region of Thailand between Britain and France in 1896. As the result of these causes, Nakhon Chaisi City sustained its status as the country's important sources of rice cultivation and had been greatly expanded.

From the result of the growth of rice trading market in the country during 1896-1910, the public sector attempted to apply the economic policies towards Nakhon Chaisi in many aspects, namely the security, taxation and the infrastructures for developing Nakhon Chaisi and solving the economic problems of this city on continuous basis in the reign of Rama V. Meanwhile Nakhon Chaisi City has been initiated to perform the administrative reform process in the form of the lieutenant governor of the circle of provinces in 1895 and the tax policy was introduced by the government in controlling the important business sector as to prevent the revenue earned by the government from being subsidized. From the time being, the infrastructure development policy was introduced for the economic development and the canal maintenance in order to expand rice field areas and construction of Phetchaburi railway from 1896 - 1910 was resulted in the continuous economic expansion in terms of production and trading.

Until later during 1910-1926 rice field areas development through the canal maintenance started to be terminated. The administrative center was moved from Nakhon Chaisi to Phra Prathom District during 1910 - 1917 and there were several economic crises occurred frequently, therefore, the solution of economic problem was by increasing the tax payment coupled with the abolishment of gambling tax and the reduction of the water source maintenance costs. It was concluded that the trends of the economic development from 1896 to 1910 and from 1910 to 1926 were different by comparison and was resulted in the non-continuity of the economic problem solution. Several economic and social effects towards people remained to wait at all time for the government's support.

Ratthapon Gorteratada
Student's signature

Puangphet Suratanakavikul 201 03 / 08
Thesis Advisor's signature